

การรับทราบเรื่องราวจากสื่อมวลชน

ในสังคมปัจจุบัน ชีวิตประจำวันของคนเรามากต้องติดต่อกับสื่อสารกันเสมอ การรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ เป็นประจำ หรือการได้ยินได้ฟังอะไรอยู่ทุกวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสื่อมวลชน จะทำให้ความรู้ ความเชื่อ ความคิดเดิมของคนเรา เปลี่ยนแปลงไป^{๒๘} อย่างไรก็ตามเนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลในปัจจัยต่าง ๆ ความไม่เหมือนกันของสื่อมวลชนแต่ละชนิด และการอาศัยอยู่ในเมืองหรือชนบท ทำให้การรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ ของบุคคลแตกต่างกันไปด้วย ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้จะเป็นอย่างไรเป็นสิ่งที่น่าศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ ทั่ว ๆ ไปจากสื่อมวลชน (หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ และโทรทัศน์) ของสตรีตัวอย่างที่บางเช่นโดยพิจารณาตามปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

ความดีในการรับทราบเรื่องราวจากสื่อมวลชน

การรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ ทั่ว ๆ ไปจากสื่อมวลชนของแต่ละคนนั้น ความดีในการรับทราบเรื่องราวแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ เวลา สถานที่ สิทธิในสื่อมวลชน บุคคล ความสนใจ และอื่น ๆ ผลการศึกษาเรื่องความดีในการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อมวลชนของสตรีตัวอย่างที่อเมริกา^{๓๐} พบว่า สื่อมวลชนที่

^{๒๘} Donald J. Bogue, Mass Communication and Motivation for Birth Control, Community and Family Study Center, University of Chicago, 1967, p. 31

^{๓๐} Donald J. Bogue, Ibid., p. 39

สตรีตัวอย่างรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ เป็นประจำคือ วิทยุ เช่นเดียวกับผลการ
ศึกษาศตรีตัวอย่างที่เกาหลี พบว่า^{๓๑} สตรีตัวอย่างรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จาก
วิทยุเป็นประจำมีถึงร้อยละ ๘๖.๕

ผลการศึกษาคำถามดีในการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ ของสตรีตัวอย่าง
ที่บางเขน (ตารางที่ ๗) ครั้งนี้คล้ายคลึงกับผลการศึกษาที่กล่าวแล้วข้างต้น กล่าว
คือในจำนวนสื่อมวลชน ๔ อย่าง คือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ และโทรทัศน์ สื่อ
มวลชนที่สตรีตัวอย่างรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ เป็นประจำคือ วิทยุ (ร้อยละ ๖๖.๕)

เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ ครั้งหนึ่งของสตรีตัวอย่าง (ร้อยละ ๕๓) อ่าน
หนังสือพิมพ์เป็นบางครั้งบางคราว ซึ่งมากเป็นสองเท่าของจำนวนสตรีที่อ่านหนังสือ
พิมพ์เป็นประจำ และมีสตรีจำนวนไม่น้อยที่ไม่เคยอ่านหนังสือพิมพ์เลย (ร้อยละ
๒๑.๖)

เกี่ยวกับนิตยสาร พบว่าเกือบครึ่งหนึ่งของสตรีตัวอย่างไม่อ่านนิตยสาร
เลย คือมีถึงร้อยละ ๔๘.๔ ร้อยละ ๓๖.๓ ของสตรีตัวอย่างอ่านนิตยสารเป็นบาง
ครั้งบางคราว สตรีร้อยละ ๑๕.๓ อ่านนิตยสารเป็นประจำ

เกี่ยวกับวิทยุ สองในสามของสตรีตัวอย่างฟังวิทยุเป็นประจำ คือมีอยู่
ร้อยละ ๖๖.๕ ร้อยละ ๒๘.๘ ของสตรีฟังวิทยุเป็นบางครั้งบางคราว และสตรี
ร้อยละ ๓.๖ ไม่เคยฟังวิทยุเลย

^{๓๑}Economic Commission for Asia and the Far East, Communication in Family Planning (Asia Population Series No. 3) Bangkok, 1967, p. 74.

เกี่ยวกับโทรทัศน์ สตรีตัวอย่างที่ตอบว่าดูโทรทัศน์เป็นบางครั้งบาง
 บางคราวมีอยู่ร้อยละ ๔๕.๓ ซึ่งมากเกือบสองเท่าของจำนวนสตรีที่ดูโทรทัศน์
 เป็นประจำและไม่เคยดูเลย ซึ่งมีอยู่ร้อยละ ๒๕.๓ และร้อยละ ๒๕.๔ ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ นิตย
 สาร วิทยุ และโทรทัศน์ของสตรีที่รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ เป็นประจำ พบว่า
 สตรีส่วนใหญ่รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุ (ร้อยละ ๖๖.๕) และรับทราบ
 เรื่องราวต่าง ๆ เป็นบางครั้งบางคราวจากหนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์ (ร้อยละ
 ๕๓.๐ และร้อยละ ๔๕.๓)

ตารางที่ ๗ อัตราส่วนร้อยละของสตรีตัวอย่าง จำแนกตามสื่อมวลชนและความถี่ในการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ

สื่อมวลชน	ความถี่ในการรับทราบเรื่องราวต่างๆ			รวม
	ประจำ	บางครั้ง บางคราว	ไม่เคย	
หนังสือพิมพ์	๒๕.๔	๕๓.๐	๒๑.๖	๑๐๐.๐ (๘๕๗)
นิตยสาร	๑๕.๓	๓๖.๓	๔๘.๔	๑๐๐.๐ (๘๕๗)
วิทยุ	๖๖.๕	๓๔.๕	๓.๖	๑๐๐.๐ (๘๕๗)
โทรทัศน์	๒๘.๓	๔๕.๓	๒๕.๔	๑๐๐.๐ (๘๕๗)

อายุ

ความแตกต่างกันในเรื่องอายุของสตรีตัวอย่างอาจทำให้การรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อมวลชนของสตรีแตกต่างกัน ผลการศึกษาเรื่องอายุของสตรีและการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อมวลชนที่ประเทศเกาหลี^{๓๒} พบว่า ครั้งหนึ่งของสตรีกลุ่มอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี (ร้อยละ ๕๐.๐) รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุ และร้อยละ ๑๒.๕ ของสตรีรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ สตรีกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุ ร้อยละ ๔๕.๖ ประมาณครึ่งหนึ่งของสตรีกลุ่มอายุอื่น ๆ รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุ เช่นเดียวกับผลการศึกษาสตรีตัวอย่างในเขตเมืองที่ประเทศเกาหลี^{๓๓} พบว่า สตรีอายุตั้งแต่ ๒๕ ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ เรื่องทั่ว ๆ ไปจากวิทยุ

ผลการศึกษาสตรีตัวอย่างที่บางเขน ตามตารางที่ ๘ พบว่า สตรีกลุ่มอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี ฟังวิทยุร้อยละ ๘๘.๑ อ่านหนังสือพิมพ์ร้อยละ ๖๘.๖ คุโทรทัศน์ร้อยละ ๖๓.๐ และอ่านนิตยสารร้อยละ ๔๕.๓ สตรีกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ฟังวิทยุร้อยละ ๘๖.๕ อ่านหนังสือพิมพ์ร้อยละ ๗๘.๐ คุโทรทัศน์ร้อยละ ๗๖.๒ และอ่านนิตยสารร้อยละ ๕๒.๔ สตรีกลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี ฟังวิทยุร้อยละ ๘๗.๗ อ่านหนังสือพิมพ์ร้อยละ ๘๒.๘ คุโทรทัศน์ร้อยละ ๗๕.๑ และอ่านนิตยสารร้อยละ ๕๘.๓ สตรีกลุ่มอายุ ๓๐ - ๓๔ ปี ฟังวิทยุร้อยละ ๘๕.๗ อ่านหนังสือพิมพ์ร้อยละ ๗๘.๘ คุโทรทัศน์ร้อยละ ๗๕.๕ และอ่านนิตยสารร้อยละ ๕๐.๐ สตรีกลุ่มอายุ ๓๕-๓๙ ฟังวิทยุร้อยละ ๘๗.๖ อ่านหนังสือพิมพ์ร้อยละ ๘๑.๑ คุโทรทัศน์ร้อยละ ๗๐.๗ และอ่านนิตยสารร้อยละ ๔๘.๒ สตรีกลุ่มอายุ ๔๐ - ๔๔ ปี ฟังวิทยุร้อยละ ๘๖.๕ คุ

^{๓๒} Economic Commission for Asia and the Far East, Ibid., p. 75

^{๓๓} E. Hyock Kwon and Others, op. cit, p. 83.

โทรทัศน์ร้อยละ ๘๐.๖ อ่านหนังสือพิมพ์ร้อยละ ๖๗.๘ และอ่านนิตยสารร้อยละ ๔๖.๑ เมื่อพิจารณารวมทุกกลุ่มอายุ พบว่าสตรีส่วนใหญ่รับทราบข่าวสารจากวิทยุ (ร้อยละ ๘๖.๔) ซึ่งผลการศึกษานี้คล้ายคลึงกับผลการศึกษาที่ประเทศเกาหลีที่กล่าวไว้แล้วในตอนต้น รองลงไป ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และนิตยสาร

เป็นที่น่าสังเกตว่าสตรีตัวอย่างกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๕ ปี มักจะอ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสารมากกว่าสตรีกลุ่มอายุอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสตรีกลุ่มนี้เป็นสตรีที่อยู่ในวัยทำงาน จึงออกไปทำงานนอกบ้าน ดังนั้นโอกาสที่จะติดต่อกับโลกภายนอกและการได้อ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสารจึงมากกว่าสตรีกลุ่มอายุอื่น

ตารางที่ ๘ อัตราส่วนร้อยละของสตรีตัวอย่าง จำแนกตามอายุ และการรับทราบเรื่องราว
ข่าวจากสื่อมวลชน

อายุ	จำนวนตัว อย่าง	ร้อยละของตัวอย่างที่			
		อ่านหนังสือ พิมพ์	อ่านนิตยสาร	ฟังวิทยุ	ดูโทรทัศน์
๑๕ - ๑๙	๔๖	๖๙.๖	๔๕.๓	๘๙.๑	๖๓.๐
๒๐ - ๒๔	๑๔๓	๓๙.๐	๕๒.๔	๘๖.๕	๓๖.๒
๒๕ - ๒๙	๒๒๑	๘๒.๘	๕๙.๓	๘๓.๓	๓๕.๑
๓๐ - ๓๔	๒๐๘	๓๘.๘	๕๐.๐	๘๕.๓	๓๕.๕
๓๕ - ๓๙	๑๖๔	๗๑.๑	๔๘.๒	๘๓.๖	๓๐.๓
๔๐ - ๔๔	๑๑๕	๖๓.๘	๔๖.๑	๘๖.๕	๘๐.๐
รวม	๘๙๓ (๑๐๐.๐)	๓๘.๘	๕๑.๖	๘๖.๘	๓๘.๖

ระดับการศึกษา

ผลการศึกษเกี่ยวกับระดับการศึกษาและการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ ของสตรีที่ประเทศเกาหลี พบว่า^{๓๔} สตรีทุกระดับการศึกษารับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุมากกว่าสื่อมวลชนอย่างอื่น และแม้แต่สตรีที่ไม่ได้เรียนหนังสือก็รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุมากกว่าสื่อมวลชนอย่างอื่นเช่นเดียวกัน

จากการศึกษครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าสตรีตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุ คือมีถึงร้อยละ ๕๖.๔ รองลงไปได้แก่หนังสือพิมพ์ ร้อยละ ๓๘.๔ โทรทัศน์ ร้อยละ ๓๔.๖ และนิตยสารร้อยละ ๕๑.๖ (ตารางที่ ๕)

สตรีที่ไม่ได้เรียนหนังสือส่วนใหญ่รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุ คือ ฟังวิทยุร้อยละ ๘๖.๐ รองลงไปได้แก่ คุโทรทัศน์ร้อยละ ๔๕.๑ อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ ๓.๐ และอ่านนิตยสารร้อยละ ๕.๓ สตรีที่เรียนจบชั้น ป.๑ - ป.๔ รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุมากกว่าโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร เพราะเหตุว่าสตรีฟังวิทยุถึงร้อยละ ๕๖.๖ สตรีที่เรียนจบชั้น ม.๑ - ม.๖ * เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ฟังวิทยุ รองลงไปได้แก่อ่านหนังสือพิมพ์ร้อยละ ๕๓.๔ คุโทรทัศน์ ร้อยละ ๔๔.๒ อ่านนิตยสารร้อยละ ๔๗.๑ สตรีที่เรียนจบชั้นสูงกว่ามัธยมศึกษา รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุมากกว่า หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และนิตยสาร ซึ่งผลการศึกษครั้งนี้คล้ายคลึงกับการศึกษาที่เกาหลีซึ่งที่กล่าวมาแล้ว

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระดับการศึกษาชั้นต่าง ๆ กับการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อมวลชนของสตรี พบว่า สตรีที่เรียนจบชั้น ป.๑ - ป.๔ มักจะอ่านหนังสือพิมพ์ และนิตยสารมากกว่าสตรีกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ สตรีที่

^{๓๔} Economic Commission for Asia and the Far East op. cit, p.75

* เป็นการศึกษาในระดับ ป. ๕ - ม.ศ. ๓ ในปัจจุบัน

เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสารเพิ่มมากขึ้นกว่าสตรีที่ไม่ได้เรียนหนังสือ และที่เรียนจบชั้น ป.๑ - ป.๔ สตรีที่เรียนจบชั้นสูงกว่ามัธยมศึกษา อ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสารมากกว่าสตรีระดับการศึกษาอื่น แสดงให้เห็นว่าสตรีกลุ่มระดับการศึกษาสูง มีแนวโน้มที่จะอ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสารเพิ่มมากขึ้นด้วย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเรียนหนังสือสูงขึ้น ทำให้ความสามารถในการอ่าน ความเข้าใจ ความสนใจ ความทันต่อเหตุการณ์ภายนอก และโอกาสในการหารายได้มีมากขึ้นนั่นเอง และเมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของสามีของสตรี (ตารางที่ ๑๐) ก็พบการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อมวลชนของสตรีก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่กล่าวมาแล้ว

ตารางที่ ๕ อัตราส่วนร้อยละของสตรีตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาและการ
รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อมวลชน

ระดับการศึกษา	จำนวน ตัวอย่าง	ร้อยละของตัวอย่างที่			
		อ่านหนังสือพิมพ์	อ่านนิตยสาร	ฟังวิทยุ	ดูโทรทัศน์
ไม่ได้เรียน	๕๗	๓.๐	๕.๓	๘๖.๐	๕๕.๑
ป.๑ - ป.๔	๖๔๖	๓๕.๔	๔๔.๓	๕๖.๖	๓๐.๓
ม.๑ - ม.๖	๑๓๕	๕๗.๑	๘๗.๑	๕๕.๓	๕๕.๒
สูงกว่ามัธยมศึกษา	๕๒	๕๘.๑	๕๖.๒	๑๐๐.๐	๕๖.๒
ไม่ทราบ	๓	-	-	-	๓
รวม	๘๕๗ (๑๐๐.๐)	๓๘.๔	๕๑.๖	๕๖.๔	๓๕.๖

ตารางที่ ๑๐ อัตราส่วนร้อยละของสตรีตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาของสามี
และกรรมกรแทน (เงินหาตัว) จากสื่อมวลชน

ระดับการศึกษา ของสามี	จำนวน ตัวอย่าง	ร้อยละของตัวอย่างที่			
		อ่านหนังสือ พิมพ์	อ่านนิตยสาร	ฟังวิทยุ	ดูโทรทัศน์
ไม่ได้เรียน	๒๓	๔๔.๔	๑๑.๑	๗๔.๑	๓๓.๓
ป.๑ - ป.๔	๔๒๔	๗๐.๕	๓๕.๕	๕๗.๐	๖๖.๐
ม.๑ - ม.๖	๒๘๖	๘๗.๘	๖๑.๕	๕๗.๖	๘๓.๕
สูงกว่ามัธยม	๑๑๔	๕๓.๕	๘๔.๒	๕๘.๒	๕๕.๖
ไม่ทราบ	๔๑	๗๐.๗	๔๑.๕	๕๒.๗	๖๘.๓
รวม	๘๕๗ (๑๐๐.๐)	๗๘.๔	๕๑.๖	๕๖.๔	๗๔.๖

การทำงานนอกบ้าน

"การทำงานนอกบ้านของสตรี" ในที่นี้หมายถึง การประกอบอาชีพของสตรีภายหลังการสมรส ประเภทที่มีใช้สิทธิกรรม และได้ผลตอบแทนเป็นเงิน

ปัจจุบันสตรีที่ทำงานนอกบ้านภายหลังการสมรสมีอัตราเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ประกอบกับสตรีได้รับการศึกษาสูงกว่าแต่ก่อน จึงทำให้มีโอกาสในการประกอบอาชีพได้มากขึ้น

การออกไปทำงานนอกบ้านของสตรี จะทำให้สตรีรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อมวลชนแตกต่างไปจากสตรีที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้านหรือไม่เป็นเรื่องที่น่าศึกษา ผลการศึกษาสตรีตัวอย่างที่บาง เช่น พบว่า^{๓๕} สตรีที่ออกไปทำงานนอกบ้านมีโอกาสได้รับความรู้จากสื่อมวลชนและแหล่งอื่น ๆ มากกว่าสตรีที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน นอกจากนี้ผลการศึกษาลักษณะของผู้ที่ยอมรับเอาวิธีการวางแผนครอบครัวมาปฏิบัติในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี^{๓๖} พบว่า สตรีที่ทำงานนอกบ้านภายหลังจากสมรสแล้ว มีอัตราการรับเอาวิธีการวางแผนครอบครัวมาปฏิบัติสูงกว่าสตรีที่สมรสแล้วแต่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน ดังนั้นจึงน่าจะสนใจว่า สตรีตัวอย่างที่บางเช่นที่ทำงานนอกบ้าน และไม่ได้ทำงานนอกบ้าน รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ แตกต่างกันหรือไม่

^{๓๕} Donald O. Cowgill and Others, Family Planning in Bangkok, Center for Population and Social Research, Mahidol University, Bangkok, (June 1969), p. 52.

^{๓๖} วราภรณ์ พุ่มจำปา, ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ที่ยอมรับเอาวิธีการวางแผนครอบครัวมาปฏิบัติในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี, (วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโท แผนกวิชาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๓) หน้า ๓๐

ผลการศึกษาคั้งนี้พบว่า (ตารางที่ ๑๑) สตรีส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงาน
 นอกบ้านภายหลังการสมรส สตรีที่ทำงานนอกบ้าน ร้อยละ ๔๖.๒ พังวิทย์ ร้อยละ
 ๘๐.๔ อ่านหนังสือพิมพ์ คุโทรทัศน์ร้อยละ ๗๘.๕ และอ่านนิตยสารร้อยละ ๖๑.๕
 สตรีที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน ร้อยละ ๕๖.๖ พังวิทย์ ร้อยละ ๗๗.๒ อ่านหนังสือพิมพ์
 คุโทรทัศน์ร้อยละ ๗๒.๔ และอ่านนิตยสารร้อยละ ๔๖.๑ สตรีที่ทำงานนอกบ้าน
 และสตรีที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้านไม่แตกต่างกันในเรื่องพังวิทย์ และสตรีทั้งสองกลุ่ม
 นี้รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุมากกว่าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และนิตยสาร
 สำหรับนิตยสารนั้นดูเหมือนจะแตกต่างเป็นพิเศษจากวิทยุ หนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์
 คงจะเป็นเพราะว่าระดับความรู้ของสตรีอาจไม่เพียงพอที่จะหาความเพลิดเพลินได้
 จากการอ่านนิตยสาร แต่อย่างไรก็ตามสตรีที่ออกไปทำงานนอกบ้าน อ่านหนังสือพิมพ์
 และนิตยสารมากกว่าสตรีที่ไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการ
 ออกไปทำงานนอกบ้านของสตรี มีโอกาสติดต่อกับโลกภายนอก และมีโอกาสได้พบ
 กับหนังสือพิมพ์และนิตยสารนานาชนิดมากกว่าสตรีที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน ส่วนการ
 รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุและโทรทัศน์นั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ตารางที่ ๑๑ อัตราส่วนร้อยละของสตรีตัวอย่างจำแนกตามการทำงานนอกร้านและการรับทราบ
วิธีต่าง ๆ จากสื่อมวลชน

การทำงาน นอกร้าน	จำนวน ตัวอย่าง	ร้อยละของตัวอย่างที่			
		อ่านหนังสือ พิมพ์	อ่านนิตย- สาร	ฟังวิทยุ	ดูโทรทัศน์
ทำ	๓๑๒	๘๐.๘	๖๑.๕	๕๖.๒	๓๘.๕
ไม่ได้ทำ	๕๘๓	๓๓.๒	๔๖.๑	๕๖.๖	๓๒.๘
ไม่ทราบ	๒	๒	๒	๒	๒
รวม	๘๙๗ (๑๐๐.๐)	๓๘.๘	๕๑.๖	๕๖.๘	๓๘.๖

อาชีพของสามี

อาชีพของสามี เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญอันอาจยังผลต่อการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อมวลชนของสตรี ทั้งนี้เพราะอาชีพต่าง ๆ ทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาสในการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ ต่างกัน และอาชีพยังเป็นตัวกำหนดรายได้ อีกด้วย ผลการศึกษาที่ซ่อนแก่น พบว่า^{๓๗} สตรีที่สามีประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพอื่น ๆ ที่มีใช้เกษตรกรรม ส่วนใหญ่รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุมากกว่าสื่อมวลชนอื่น ๆ

ผลการศึกษาครั้งนี้ (ตารางที่ ๑๒) คล้ายคลึงกับผลการศึกษาที่ซ่อนแก่น กล่าวคือวิทยุเป็นแหล่งข่าวที่สำคัญที่สุดของสตรีที่สามีประกอบอาชีพทุกกลุ่มอาชีพ สตรีที่สามีไม่ได้ประกอบอาชีพรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุร้อยละ ๗๓.๓ สตรีที่สามีรับราชการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุร้อยละ ๕๗.๓ สตรีที่สามีมีอาชีพค้าขาย รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุร้อยละ ๕๓.๓ สตรีที่สามีประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุร้อยละ ๕๖.๔ ส่วนสตรีที่สามีประกอบอาชีพอื่น ๆ รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุร้อยละ ๗๗.๕

เป็นที่น่าสังเกตว่า สตรีที่สามีไม่ได้ประกอบอาชีพ และอาชีพรับจ้าง อ่านหนังสือพิมพ์น้อยกว่าสตรีที่สามีประกอบอาชีพรับราชการ ค้าขาย เกษตรกรรม และอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สตรีที่สามีไม่ได้ประกอบอาชีพมีอยู่ ๑๕ รายเท่านั้น จึงน้อยเกินไปที่จะชี้ให้ชัดเจนได้ ส่วนสตรีที่สามีประกอบอาชีพรับจ้างอ่านหนังสือพิมพ์น้อย อาจเป็นเพราะครอบครัวเช่นนี้เป็นครอบครัวชนชั้นต่ำ (สามีรับจ้างแรงงาน) การศึกษาค่า ภรรยาจึงมักจะมียะไรต่ำในทุกด้านด้วย สตรีเหล่านี้จึงไม่ค่อย

^{๓๗} แผนกสุขศึกษาประชาสัมพันธ์, เรื่องเดิม, หน้า ๑๕

อ่านหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร สตรีที่สามีประกอบอาชีพรับราชการ อ่านนิตยสารมากกว่าสตรีที่สามีประกอบอาชีพอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารายได้ของสามีสม่ำเสมอระดับการศึกษาการติดต่อกับโลกภายนอกดีกว่า สตรีที่สามีประกอบอาชีพอื่น

ตารางที่ ๑๒ อัตราส่วนร้อยละของสตรีตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของสามีและการรับทราบเรื่องรบกวนจากสื่อมวลชน

อาชีพของสามี	จำนวน ตัวอย่าง	ร้อยละของตัวอย่างที่			
		อ่านหนังสือพิมพ์	อ่านนิตยสาร	ฟังวิทยุ	ดูโทรทัศน์
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๑๕	๕๓.๓	๔๖.๗	๗๓.๓	๖๐.๐
รับราชการ	๔๕๒	๔๔.๓	๕๔.๔	๕๗.๑	๔๔.๗
รับจ้าง	๓๓๔	๖๕.๔	๔๓.๗	๕๗.๓	๖๓.๔
ค้าขาย	๔๕	๔๔.๔	๔๔.๔	๕๓.๓	๗๑.๑
เกษตรกรรม	๒๔	๔๕.๗	๔๖.๔	๕๖.๔	๕๗.๑
อื่น ๆ	๒๗	๗๐.๔	๔๐.๗	๗๗.๔	๕๕.๓
รวม	๘๕๗ (๑๐๐.๐)	๗๔.๔	๕๑.๖	๕๖.๔	๗๔.๖

ความมั่งคั่งของครอบครัวเป็นเครื่องชี้วัดอย่างหนึ่งที่ใช้วัดฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว โดยพิจารณาจากทรัพย์สินเครื่องมือเครื่องใช้ภายในบ้านที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิต และกำหนดค่าสำหรับทรัพย์สินแต่ละชนิดตามราคาและประโยชน์แล้วสร้างมาตรฐานวัดความมั่งคั่งของครอบครัวระดับต่าง ๆ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์กับภาวะรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อมวลชน

ความมั่งคั่งของครอบครัวในที่นี้ กำหนดค่าของทรัพย์สินแต่ละชนิดตามราคาและประโยชน์ ดังนี้:^{๓๘}

รถยนต์	ให้ค่าเท่ากับ	๑๕
รถจักรยานยนต์สองล้อ	"	๕
รถจักรยานยนต์	"	๘
วิทยุ	"	๕
จักรเย็บผ้า	"	๖
นาฬิกา	"	๒
✓ สวมริม	"	๓
บอน้ำ	"	๓
พัดลม	"	๖
โทรทัศน์	"	๓
วารสาร	"	๔
กระติกน้ำ	"	๑

^{๓๘}Donald O. Dougill and Others, op. cit., p. 37

หมายเหตุ

การกำหนดค่าของทรัพย์สินและระดับความมั่งคั่งของครอบครัวดังกล่าวนี้ เริ่มนำมาใช้ครั้งแรกในโครงการวิจัยการวางแผนครอบครัวที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งดำเนินการโดยสภาวิจัยแห่งชาติ และกระทรวงสาธารณสุข ภายใต้การดำเนินงานของ ดร. วิสิษฐ์ ประจวบเหมาะ ผู้อำนวยการสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ ศาสตราจารย์อามอส เอช. ฮอว์ลีย์ ผู้เชี่ยวชาญจากสภาประชากรแห่งสหรัฐอเมริกา ในฐานะที่ปรึกษาของโครงการวิจัย ดังรายละเอียดที่ปรากฏในรายงานการวิจัยต่อไปนี้

^๑ Visid Prachuabmoh, "Factors Affecting Desire or Lack of Desire For Additional Progeny in Rural Thailand" Sociological Contributions to Family Planning Research, Community and Family Study Center, University of Chicago, 1967. p. 383

^๒ กานดา ณรงค์เกียรติ, "ลักษณะช่วงระยะเวลาของการมีบุตรของสตรีไทยในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี" (วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๓) หน้า ๔๖

^๓ วราภรณ์ พุ่มจำปา เรื่องเดิม หน้า ๓๔

ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งระดับความมั่งคั่งของครอบครัวตามผลรวมของค่าทรัพย์สินไว้ ๓ ระดับ คือ^{๓๕} ๐ - ๔ จักอยู่ในประเภทความมั่งคั่งต่ำ ๕ - ๙ จักอยู่ในประเภทความมั่งคั่งปานกลาง และ ๑๐ ขึ้นไปเป็นประเภทความมั่งคั่งสูง

โดยทั่วไปความมั่งคั่งของครอบครัวในระดับต่าง ๆ น่าจะมีความสัมพันธ์กับการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ ของสตรี เพราะผลการวิจัยสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับช่วงเวลาของการมีบุตรที่นคร ดีทรอยต์^{๔๐} พบว่าคู่สามีภรรยาฐานะทางเศรษฐกิจดีเท่าไรจะเว้นระยะการมีบุตรนานเท่านั้น "ซึ่งแสดงว่าสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาการมีบุตร การศึกษานี้จึงคาดว่าความมั่งคั่งของครอบครัวในระดับต่าง ๆ น่าจะมีความสัมพันธ์กับการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ ของสตรีจากสื่อมวลชนด้วย

ผลของการศึกษาพบว่า (ตารางที่ ๑๓) สตรีที่ครอบครัวมีระดับความมั่งคั่งต่ำ รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุ ร้อยละ ๘๗.๕ รองลงไปได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร (ร้อยละ ๕๗.๑ ร้อยละ ๔๘.๒ และร้อยละ ๒๓.๒ ตามลำดับ) สตรีที่ครอบครัวมีระดับความมั่งคั่งปานกลาง รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุร้อยละ ๘๖.๑ รองลงไปคือ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และนิตยสาร (ร้อยละ ๖๖.๕ ร้อยละ ๕๘.๓ และร้อยละ ๓๘.๖) สตรีที่ครอบครัวมีระดับความมั่งคั่งสูง รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุ ร้อยละ ๘๗.๒ หนังสือพิมพ์ร้อยละ ๗๘.๔ โทรทัศน์ร้อยละ ๗๔.๖ และนิตยสารร้อยละ ๕๑.๖

^{๓๕} Donald O. Cowgill and Others, *Ibid.*, p. 38

^{๔๐} Ronald Freedman and Others, American Sociological Review, XXXI (October) p. 640.

จากผลของการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏว่า ถึงแม้สตรีตัวอย่างจะแตกต่างกันในระดับความมั่งคั่งของครอบครัว แต่สตรีส่วนใหญ่รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุ อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า สตรีที่ครอบครัวมีระดับความมั่งคั่งปานกลางอ่านหนังสือพิมพ์ อ่านนิตยสาร และคู่มือโทรทัศน์ มากกว่า สตรีที่ครอบครัวมีระดับความมั่งคั่งต่ำ สตรีที่ครอบครัวมีระดับความมั่งคั่งสูง อ่านหนังสือพิมพ์ อ่านนิตยสาร และคู่มือโทรทัศน์มากกว่า สตรีที่ครอบครัวมีระดับความมั่งคั่งต่ำกว่า ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความมั่งคั่งของครอบครัวสูงขึ้น ทำให้สตรีมีโอกาสในการซื้อหาสื่อมวลชนได้มากขึ้น และความมั่งคั่งของครอบครัวสูงอาจทำให้มีโอกาสในการติดต่อกับโลกภายนอกได้มากขึ้นด้วย

ตารางที่ ๑๓ อัตราส่วนร้อยละของสตรีตัวอย่างจำแนกตามความมั่งคั่งของครอบครัว และการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อมวลชน

ความมั่งคั่ง ของครอบครัว	จำนวน ตัวอย่าง	ร้อยละของตัวอย่างที่			
		อ่านหนังสือ พิมพ์	อ่าน นิตยสาร	ฟังวิทยุ	ดูโทรทัศน์
ต่ำ	๕๖	๔๘.๒	๒๓.๒	๘๓.๕	๕๓.๑
ปานกลาง	๑๒๗	๖๖.๕	๓๘.๖	๕๖.๑	๕๘.๓
สูง	๓๑๔	๘๒.๓	๕๖.๒	๕๓.๒	๓๘.๘
รวม	๘๙๗ (๑๐๐.๐)	๗๘.๕	๕๑.๖	๕๖.๕	๓๘.๖

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อมวลชนของสตรีตัวอย่างที่บางเขนสรุปได้ว่า ถึงแม้สตรีจะแตกต่างกันในปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม แต่สตรีส่วนใหญ่รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากวิทยุ